

Tulieluudesta teoksi

Olen vuosia naureskellut hyväntahtoisesti kaikelle "ajattele positiivisesti, niin elämäsi tulvi positiivisuutta" tai "hyville ihmisille tapahtuu hyviä asioita" tyyppiselle ajattelulle. Esa Saarisen yritysten innostava kehittäminen, Pekka Himasen spekaakkelimaiset Suomi-visiot ja Marko Bjurströmin nimi-nami halitaan toisemme iloisiksi ajattelumallit ovat lähinnä kummastuttaneet yltiöpäisyydellään.

Maaseudun kehittämistyössä olen havaitsevinani myös jonkinlaista peruspessimismiä. Huolestuneena pelätään valtionavun ja muiden tukien leikkauksia, odotetaan varmuuden vuoksi seuraavien vaalien tai lakimuutosten tai mieluiten kaikkien mahdollisten muutosten yli ennen kuin lähdetään todella kehittämään toimintaa. Toisaalta taas maaseudulla on nyt nostetta. Maaseudun uudenlainen arvostus ja usko maaseudun mahdollisuuksiin ovat vahvat. Miten tuohon valon kajoon päästään myös tekemisessä kiinni?

Kohtaamiset Sitran Maamerkit -ohjelman ja Intotalon kanssa saivat mieleni liekkeihin. Täytyy päästä pois tutusta ja turvallisesta laatikosta - epämurkuvuusalueelle. Kehittämistyöhön tarvitaan lisää poweria, tulieluisuuden suuntaamista teoksi ja rohkeutta. Ainoa varma asia on se, että minkäänlaista kehitystä ei tapahdu ilman rohkeita ja riskialttiita pilotteja, hullunkuristenkin yritysideoiden tukemista sekä palvelurakenteiden ja tuotantotapojen tuuletusta.

Tartutaan vihreään talouteen

Suomen mahdollisuus profiloitua muun muassa puhtaan energiateknologian ja hajautettujen energiantuotantomuotojen edelläkävijämaana on hyvä. Maaseudulla on tässä keskeinen rooli ja valtava potentiaali. Tärkeää on lähteä itse etsimään vihreän talouden tartuntapintoja sekä alueellisesti että paikallisesti. Vihreä informaatio- ja palveluyhteiskunta on osaltaan vastaus ilmastonmuutoksen haasteeseen.

Erityisen tärkeää on mahdollistaa kaikille toimivat laajakaistayhteydet. Yhteyksillä maaseudulla asuva voi vaikka opiskella kiinaa ja seurata kaukana asuvien sukulaisten, vaikkapa lastenlasten, elämää blogissa. Ennen "kahden kilometrin rajojen" täyttymistä nykyisillä mokuiloilla voidaan välittää koko kansalle konkreettisia palveluita ja toimittaa sähköistä elinvoimaa harvemmin asutuille seuduillekin. Kotitalousvähennyksen laajakaistavähennyksessä voisi olla itua jatkokehittelyyn.

Vihreä hoiva (Green Care) on mielestäni elinvoimainen ajatus. Suurella osalla ikääntyvästä sukupolvesta on vahva side maaseutuun, vaikka olisivatkin asuneet työuransa ajan kaupungissa. Mikä olisikaan mahtavampaa, kuin kuopsutella maata ja katsella lehmiä pellolla kuin ennen vanhaan. Kuitenkin tietäen, että apua ja läheiset on lähellä.

Dynaamisesti kimpassa

Maaseudulla tarvitaan elinvoimaisuutta, mutta eivät ne palvelut, tiet, asunnot ja yritykset sitä sinne itseksensä tuo. Elinvoimaisuus on ihmisistä ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta kumpuavaa energiaa ja tekemisen meininkiä.

Alueilla, maakunnissa ja kunnissa, kylissä ja asukkailla on tieto siitä, mitä tarvitaan hyvään elämään. Kaikki lähtee vuorovaikutuksesta ihmisten välillä. Esimerkiksi maaseudun yrittäjien kannattaa lyöttäytyä kimpiaan viis veisaten yrityksen toimialasta. Mukaan kannattaa ottaa myös yrittäjyydestä kiinnostunut kaverikin, jos vaikka saisi kipinän. Yhteisen tavoitteen kannattelemana on helpompi tarvittaessa hakeutua julkisen tahon pakeille esimerkiksi rahoituksen tai koulutustarpeen kanssa.

On erittäin tärkeää parantaa kaikkien maaseudun kehittämiseen liittyvien tahojen välistä dynaamista yhteispeliä. Olennaista on yrittää ymmärtää miten muut toimivat ja miksi. Näin päästään keskustelussa uudelle tasolle. Joskus taas riittää kokouksen vetäjän vaihtaminen uuden into-vaihteen käynnistymiseen. Ja me kehittäjät eri tasoilla ja tahoilla tarvitsemme varsinaisen elinvoimaruuskeksen nykytermein ilmaistuna ASAP.

”Puhu niille, joita asia ei koske” (Sarasvuo). Maaseudun kehittämiseen tarvitaan mukaan myös porukkaa, joilla ei ole asian kanssa mitään tekemistä. Voi olla hyvin hedelmällistä osallistaa eri alojen asiantuntijoita, unohtamatta kuitenkin maaseudulla asuvia. Voisin väittää, että maaseutua pitäisi olemassa olevien rakenteiden pönkittämisen sijaan kehittää käyttämällä sitä kuuluisaa maalaisjärkeä.

Sanna Antman
Tutkija
Työ- ja elinkeinoministeriö